

Εισαγωγική τοποθέτηση [ΣΕΒΕ]

ι. Το μετα-μνημονιακό περιβάλλον βελτιώνεται δυναμικά

Η μετα-μνημονιακή κατάσταση δεν είναι στατική. Μεταβάλλεται, προς το καλύτερο ή το χειρότερο ανάλογα με την πολιτική που εφαρμόζουμε, το πρόγραμμα που ακολουθούμε και τη συνέπεια με την οποία επιδιώκουμε τους στόχους μας. Και αυτό που έχουμε να διαπιστώσουμε στη δική μας περίπτωση είναι ότι όσοι επένδυσαν όλα αυτά τα χρόνια στην αποτυχία ή τα ατυχήματα διαψεύστηκαν, αν δεν γελοιοποιήθηκαν κιόλας.

Και από τα μνημόνια βγήκαμε, και τις συντάξεις δεν κόψαμε και στις αγορές βγαίνουμε πια ανελλιπώς και τέταρτο μνημόνιο ούτε υπάρχει ούτε υπήρξε, παρόλο που, όπως αποδείχθηκε, πολλοί και έξω αλλά και μέσα στη χώρα αυτό ήθελαν. Η πραγματικότητα κερδίζει τελικά ακόμη και τα πιο επίμονα επαναλαμβανόμενα fake news.

Η πραγματικότητα λοιπόν είναι ότι με την ολοκλήρωση των Προγραμμάτων Προσαρμογής και την έξοδο από το καθεστώς επιτροπείας, η ανάκαμψη της οικονομίας εδραιώνεται και ενισχύεται, η πιστοληπτική θέση της χώρας αναβαθμίζεται, τα επιτόκια δανεισμού του ελληνικού κράτους έχουν μπει σε καθοδική τροχιά, οι μεγάλες ελληνικές επιχειρήσεις δανείζονται ήδη τρεις φορές φθηνότερα σε σχέση με το 2014 και βαθμιαία η μείωση επεκτείνεται. Οι εξελίξεις αυτές επέτρεψαν την έκδοση, με επιτυχία, δεκαετούς ομολόγου για πρώτη φορά από το ξέσπασμα της κρίσης, με επιτόκιο μικρότερο εκείνου που υπήρχε πριν από την κρίση.

Οι αποφάσεις του σημερινού Eurogroup αναμένεται να πιστοποιήσουν την περαιτέρω βελτίωση του μετα-μνημονιακού περιβάλλοντος με την έγκριση της εκταμίευσης του ποσού του 1 δις. ευρώ προς τη χώρα μας. Πρέπει να διευκρινίσουμε ότι το ποσό αυτό δεν αποτελεί δάνειο αλλά επιστροφή κερδών που πραγματοποίησαν οι κεντρικές ευρωπαϊκές τράπεζες από τις αγορές ομολόγων.

Το ποσό αυτό αυξάνει τα ήδη υψηλά χρηματικά αποθέματα της χώρας, γεγονός το οποίο μας επιτρέπει να εξοφλήσουμε μέρος του χρέους προς το ΔΝΤ που έχει υψηλότερα επιτόκια.

Με την εξόφληση αυτή επιτυγχάνουμε τρεις στόχους:

- Πρώτον εξοικονομούμε πόρους λόγω της διαφοράς του επιτοκίου.
- Δεύτερον μειώνουμε τις υποχρεώσεις της χώρας για τα αμέσως επόμενα χρόνια αφού προεξοφλούμε τα δάνεια που θα έληγαν τότε.
- Τρίτον θωρακίζουμε την οικονομία έναντι εξωγενών αναταράξεων ή κρίσεων εάν κι εφόσον συμβούν.

Με τη σειρά τους, οι εξελίξεις αυτές θα έχουν-έχουν ήδη- θετική επίδραση στις αγορές και τα επιτόκια γεγονός που θα φέρει νέες αναβαθμίσεις της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας και θα

επιτρέψει στο Υπουργείο Οικονομικών να ξαναβγεί στις αγορές και μάλιστα με χαμηλότερο επιτόκιο, όταν κι εφόσον το κρίνει σκόπιμο.

Στη θέση λοιπόν των καθοδικών φαύλων κύκλων που για χρόνια οδηγούσαν τη χώρα στην καταστροφή, σήμερα στην ελληνική οικονομία διαμορφώνονται ενάρετοι κύκλοι και θετικές συναρτήσεις που σπρώχνουν την οικονομία μπροστά και ανοδικά.

Κι αυτό βεβαίως δεν έγινε από μόνο του. Σε πείσμα των γνωστών καταστροφολόγων, με επιμονή και συστηματική προσπάθεια η κυβέρνηση επιτυγχάνει έναν από τους στόχους της, να βγάλει τη χώρα από τα μνημόνια με την κοινωνία όρθια και την οικονομία σε ανοδική τροχιά.

Τώρα, βέβαια, μάς περιμένει ένας ακόμη πιο απαιτητικός στόχος και αυτό είναι να αλλάξουμε το παραγωγικό υπόδειγμα της χώρας, να βάλουμε τις βάσεις για τη βιώσιμη, δίκαιη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Και ο στόχος αυτός, εκτός των άλλων, θα εξαρτηθεί σε σημαντικό βαθμό από τις εξαγωγές και πιο συγκεκριμένα από την ποσοτική τους αύξηση, την ποιοτική τους βελτίωση και τη διατηρησιμότητα της θετικής τους πορείας.

ii. Οι εξαγωγές γίνονται μοχλός ανάπτυξης, αυξάνουν ποσοτικά και βελτιώνονται ποιοτικά αλλά απέχουμε ακόμα από τους στόχους μας

Έρευνα της ICAP σε 13.000 επιχειρήσεις, η οποία δημοσιεύθηκε χθες, δείχνει ότι οι εξαγωγές γίνονται ισχυρός πυλώνας ανάκαμψης και οι εξαγωγικές επιχειρήσεις-μεγάλες, μεσαίες και μικρές-αποτελούν τον πιο δυναμικά αναπτυσσόμενο τομέα της οικονομίας. Και αυτό αποτελεί ήδη μια σημαντική, αναπτυξιακού τύπου, διαρθρωτική αλλαγή, διότι στο μέτρο που εδραιωθεί υποδηλώνει μια μεταστροφή του παραγωγικού υποδείγματος στην κατεύθυνση της εξωστρέφειας.

Η διαπίστωση αυτή επιβεβαιώνεται και από την πορεία των εξαγωγών: 24,8 δισ. ευρώ το 2015, 32,3 δισ. ευρώ το 2018 σε ό,τι αφορά στα αγαθά. Ανάλογα, στην εξαγωγή υπηρεσιών: 31,6 δισ. ευρώ το 2015, 37 δισ. ευρώ το 2018.

Οι εξαγωγές αυξάνουν δυναμικά με αποτέλεσμα ν' αυξάνει η συμμετοχή τους στο εθνικό εισόδημα. Συγκεκριμένα το 2009 οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αντιστοιχούσαν στο 19% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος. Το 2018 το ποσοστό αυτό έφτασε το 36%, αυξημένο κατά 17 ποσοστιαίες μονάδες. Το πιο σημαντικό είναι ότι παράλληλα με την ποσοτική τους αύξηση αρχίζει να βελτιώνεται και η σύνθεση των εξαγωγών. Συγκεκριμένα η συμμετοχή των αγαθών στο σύνολο των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών αυξήθηκε από 43,7% το 2008 σε 54,9% το 2018. Γεγονός που επίσης συνιστά μια θετική διαρθρωτική αλλαγή. Τέλος σε ό,τι αφορά τα μερίδια αγοράς, είναι γεγονός ότι η χώρα έχασε σημαντικά μερίδια αγοράς, ιδίως κατά τη βαθιά ύφεση που επέβαλαν το πρώτο και το δεύτερο μνημόνιο. Όμως τα τελευταία χρόνια οι ελληνικές εξαγωγές αυξάνουν ταχύτερα από το μέσο παγκόσμιο ρυθμό, με αποτέλεσμα, όπως διαπιστώνει η τελευταία έκθεση της

Τράπεζας της Ελλάδας, «μετά το 2015 καταγράφεται βελτίωση σε ό,τι αφορά τα μερίδια αγοράς των ελληνικών εξαγωγών που είναι ενθαρρυντική».

Τα θετικά αποτελέσματα βεβαίως δεν προέκυψαν «αυθόρμητα», δεν ήρθαν από μόνα τους. Ήταν αποτέλεσμα πολιτικής βούλησης, συνειδητής προσπάθειας που στηρίχθηκε επιχειρησιακά με σχέδιο και συγκεκριμένες δράσεις. Πετύχαμε λοιπόν πολλά αλλά ο δρόμος είναι ακόμη μακρύς. Σε τι συνίσταται λοιπόν η στρατηγική μας.

iii. Η στρατηγική μας

1. Για πρώτη φορά θέσαμε σαφείς στόχους και χαράξαμε συγκεκριμένη στρατηγική για την επίτευξή τους

Παρά την πρόοδο αυτή, υστερούμε ακόμα, κυρίως ως προς την ποιότητα των εξαγωγών καθόσον πρέπει να αυξήσουμε όχι μόνο τις εξαγωγές, αλλά και την εγχώρια προστιθέμενη αξία που ενσωματώνεται σε αυτές. Επίσης, το τεχνολογικό περιεχόμενο των εξαγωγών παραμένει χαμηλό. Είναι σαφές ότι η διατηρήσιμη αύξηση των εξαγωγών και η ποιοτική βελτίωσή τους εξαρτάται από την αλλαγή του παραγωγικού υποδείγματος, την αναβάθμιση του πρωτογενούς τομέα και την επαναβιομηχάνιση της χώρας με σύγχρονους όρους, με όρους που ανταποκρίνονται στις προκλήσεις της 4^{ης} Βιομηχανικής Επανάστασης.

Για τους λόγους αυτούς έχουμε θέσει δυο στόχους που βεβαίως δεν είναι κομματικοί αλλά εθνικοί:

- Ο πρώτος είναι ποσοτικός, να φθάσουμε τις εξαγωγές μας στο 50% του ΑΕΠ έως το 2025 ή να προσεγγίσουμε εν πάση περιπτώσει το στόχο αυτό.
- Ο δεύτερος είναι ποιοτικός, να βελτιώσουμε ποιοτικά τη σύνθεση των εξαγωγών και ειδικά την εγχώρια προστιθέμενη αξία που εμπεριέχεται σε αυτές. Κι αυτό είναι κρίσιμο, θα έλεγα είναι το κλειδί της ανάπτυξης. Διότι στο βαθμό που το επιτυγχάνουμε, η αύξηση των εξαγωγών θα συνοδεύεται από υποκατάσταση των εισαγωγών από εγχωρία παραγωγή και έτσι θα μειώνεται το εξωτερικό έλλειμμα. Σε διαφορετική περίπτωση, η αύξηση των εξαγωγών θα προκαλεί μεγαλύτερη αύξηση των εισαγωγών και το ελλείμμα, άρα αναπαραγωγή των αιτιών της κρίσης και όχι διατηρήσιμη έξοδο από αυτή.

Είναι γεγονός ότι οι στόχοι αυτοί είναι φιλόδοξοι, δεν είναι εύκολοι όμως ανέφικτοι. Το δε μέσο για την επίτευξή τους είναι η Ολιστική Αναπτυξιακή Στρατηγική την οποία έχουμε επεξεργαστεί και το ειδικό επιχειρησιακό σχέδιο για την εξωστρέφεια το οποία βρίσκεται στο στάδιο της επεξεργασίας. Η επιδίωξη εδώ είναι να φτάσουμε στο σημείο ώστε να μπορούμε να προσδιορίσουμε χώρες-στόχους και αγορές-στόχους για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες μας και να εφοδιάζουμε το δυνητικό εξαγωγέα με όλη την απαραίτητη πληροφόρηση και τα κατάλληλα μέσα για ν' αξιοποιήσει τις δυνατότητες.

Στην κατεύθυνση αυτή έχουμε πάρει πολλά μέτρα τόσο στο σκέλος της χρηματοδοτικής στήριξης των εξαγωγών όσο και των θεσμικών διευκολύνσεων. Άλλα μέτρα είναι στο στάδιο της υλοποίησης και αλλά στο στάδιο του σχεδιασμού. Μπορούμε να συζητήσουμε και νέα μέτρα ή προγράμματα που απαντούν στοχευμένα σε συγκεκριμένα προβλήματα.

Στη κατεύθυνση αυτή λοιπόν θα ήθελα να ξεχωρίσω και να αναφερθώ σε ορισμένες ομάδες δράσεων

2. Νέα Χρηματοδοτικά εργαλεία και προγράμματα στήριξης

Ανοίξαμε νέους δρόμους και διαμορφώσαμε νέα εργαλεία για τη στήριξη των εξαγωγικών επιχειρήσεων.

3. Αλλάξαμε τα κριτήρια των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ υπέρ της εξωστρέφειας και δημιουργήσαμε νέα προγράμματα υπέρ των εξαγωγικών επιχειρήσεων.

4. Διαμορφώσαμε ένα ενιαίο σύστημα διακυβέρνησης, σχεδιασμού και συντονισμού της εξωστρέφειας:

- Για τον αποτελεσματικό και αποδοτικό συντονισμό όλων των εμπλεκόμενων μερών, το 2016 συστήσαμε τη διυπουργική Επιτροπή Εξωστρέφειας με στόχο το συντονισμό των επιμέρους δράσεων εξωστρέφειας
- Το Μάρτιο του 2016 το Υπουργείο Οικονομίας & Ανάπτυξης εκτόνησε το «Σχέδιο Δράσης για την Προώθηση των Εξαγωγών», το οποίο ενέκρινε η Επιτροπή Εξωστρέφειας στην 1^η Συνεδρίασή της. Το Σχέδιο, το οποίο έκαναν αποδεκτό οι Θεσμοί, ήταν αποτέλεσμα εκτεταμένης εξάμηνης διαβούλευσης δημόσιων και ιδιωτικών φορέων εξωστρέφειας το τελευταίο τρίμηνο του 2015 και το πρώτο τρίμηνο του 2016.
- Τον Απρίλιο του 2018, το Υπουργείο Οικονομίας & Ανάπτυξης παρουσίασε στους Θεσμούς την Εθνική Αναπτυξιακή Στρατηγική. Η Στρατηγική θέτει ως στόχο την αύξηση της αξίας των εξαγωγών στο 50% του ΑΕΠ έως το 2025, με έμφαση στην ποιοτική σύνθεσή τους και αύξηση της προστιθέμενης αξίας τους, με ενσωμάτωση αξιών υπηρεσιών και τεχνογνωσίας στις οποίες η Ελλάδα διαθέτει συγκριτικό ή και απόλυτο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα (πχ βιολογικά προϊόντα υψηλής προστιθέμενης αξίας ασφαλιστικές υπηρεσίες, καινοτομίες τεχνολογιών πληροφορικής και αυτοματισμού, υπηρεσίες επιχειρηματικών συμβουλών και e-εμπορίου).
- Για τη βέλτιστη προετοιμασία για την επίτευξη του στόχου αυτού, το Φεβρουάριο του 2019, η Επιτροπή Εξωστρέφειας εισηγήθηκε στον Πρωθυπουργό την αναβάθμισή της σε

Κυβερνητικό Συμβούλιο. Στο Συμβούλιο θα υπάρχει και ένα μόνιμο συμβουλευτικό σώμα που θα απαρτίζεται από εκπροσώπους των παραγωγικών φορέων της οικονομίας.

Γιατί κυβερνητικό συμβούλιο: διότι η εξωστρέφεια απαιτεί τη δράση πολλών υπουργείων και η δράση αυτή πρέπει να συντονιστεί: δεν είναι λύση να πάνε όλα στο ΥΠΕΞ, δεν είναι λύση να γίνει ένα υπουργείο

Συνολικές κυβερνητικές δράσεις για τις εξαγωγές

Σήμερα υλοποιούνται τα ακόλουθα προγράμματα που σχετίζονται με τις εξαγωγές:

- (1) **Σχέδιο για τη Διευκόλυνση του Εμπορίου** - αποτελεί υποσύνολο της Ενιαίας Θυρίδας των Τελωνείων (Υπουργείο Οικονομικών)
- (2) **Σχέδιο Δράσης για την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών προϊόντων** (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων)
- (3) **Στρατηγικό Σχέδιο Μεταφορών και Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Εφοδιαστική Αλυσίδα** (Υπουργείο Μεταφορών & Υποδομών)
- (4) **Σχέδιο Δράσης για την Προώθηση των Εξαγωγών** (Υπουργείο Οικονομίας & Ανάπτυξης)

- Εισάγουμε τον πολυετή σχεδιασμό στον τομέα της εξωστρέφειας και των εξαγωγών και σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς καταρτίζουμε Πενταετές Πρόγραμμα Εξαγωγικής Στρατηγικής βάσει χρονοδιαγράμματος, μετρήσιμων δεικτών και εργαλείων αξιολόγησης αποτελεσμάτων.
 - Και συνεχίζουμε... Είμαστε πρόθυμοι να συζητήσουμε και νέες πολιτικές και εργαλεία εφόσον απαιτηθεί...
- 5. Κατοχυρώνουμε τα εμπορικά σήματα, τις ονομασίες προέλευσης και τα συμφέροντα της χώρας σε όλα τα διεθνή φορά. Στηρίζουμε τις επιχειρήσεις για να κατοχυρώσουν τα δικαιώματά τους.**